

Analyse | kraka

22. december 2022

Vestjyder har højest indkomstmobilitet

Af Ninja Ritter Klejnstrup, Anders Gotfredsen og Villiam Bo Bresler

Indkomstuligheden målt ved den såkaldte Gini-koefficient når nye højder i Danmark, og gennemsnitsindkomsten i særligt København og kommunerne lidt nord for København er over tid steget mere end i resten af landet. Indkomstmobiliteten på tværs af generationer har imidlertid på landsplan været højest i Vestjylland og lavest i København for børn født mellem 1976 og 1981. Det vil sige, at vestjyske børn af lavindkomstforældre klarer sig økonomisk bedre som voksne end københavnske børn fra samme indkomstgruppe. Også i Nordjylland har indkomstmobiliteten været høj sammenlignet med resten af landet.

- Indkomstuligheden, målt ved den såkaldte Gini-koefficient, er steget næsten uafbrudt i Danmark over de seneste 30 år. Det afspejler, at indkomsterne er blevet mere ulige fordelt i befolkningen – både inden for de enkelte kommuner og på tværs af landets kommuner.
- Gennemsnitindkomsten på kommuneniveau er fx steget mere i København og kommunerne lidt nord for København, end i de fleste andre kommuner.
- Indkomstmobiliteten på tværs af generationer er imidlertid højest i Vestjylland, og også Nordjylland er mobiliteten høj i sammenligning med resten af landet. Den laveste mobilitet findes i København.
- Et relativt højt uddannelsesniveau for børn af lavindkomstforældre ser ud til at spille en vigtig rolle i de kommuner, hvor indkomstmobiliteten er højest.
- I alle landsdele er det de børn af lavindkomstforældre, der som voksne er flyttet til Region Hovedstaden, der har højest indkomstmobilitet. Men migration til hovedstaden er ikke en forudsætning den høje indkomstmobilitet i Nord- og Vestjylland – også den store majoritet, der ikke flytter til Region Hovedstaden klarer sig relativt godt.

Kontakt

Seniorøkonom
Ninja Ritter Klejnstrup
Tlf. +45 53 71 53 85
E-mail nrk@kraka.dk

Deloitte

Kraka er finansieret af Realdania, Deloitte og en række øvrige bidragsydere. Se kraka.dk

Gennemsnitsindkomster er steget mest nord for Kbh.

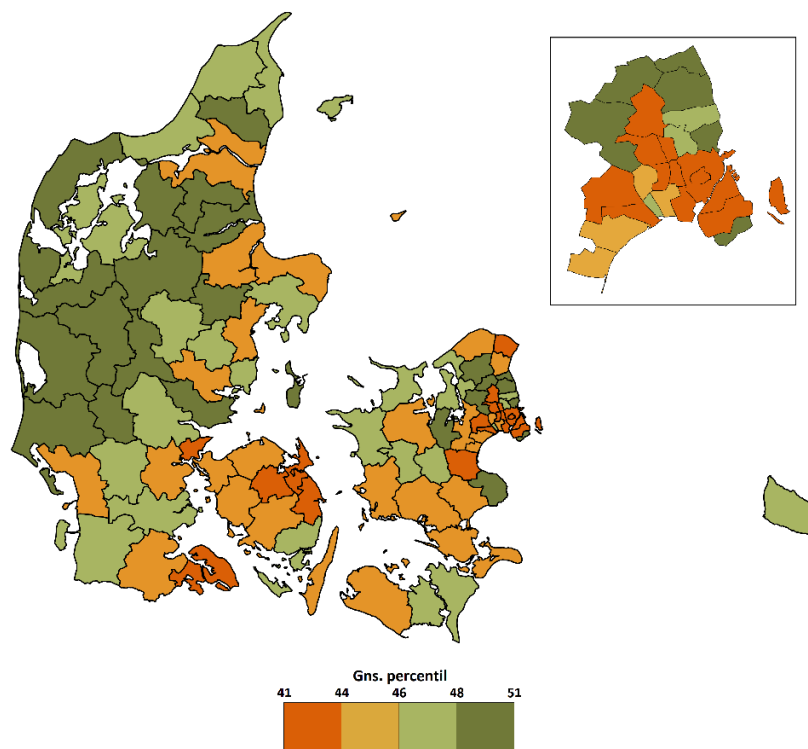
Indkomstmobilitet højest i Vestjylland

1. Sammenfatning

Indkomstuligheden, målt ved den såkaldte Gini-koefficient, er steget næsten uafbrudt i Danmark over de seneste 30 år. Indkomsterne er blevet mere ulige fordelt i befolkningen – både inden for de enkelte kommuner og på tværs af landets kommuner. Gennemsnitindkomsten på kommuneniveau er fx steget langt mere i København og kommunerne lidt nord for København end i kommunerne i Vestjylland.

Denne analyse viser imidlertid, at selvom gennemsnitindkomsterne er steget mindre i Vestjylland end i fx København, har indkomstmobiliteten på tværs af generationer været højest i Vestjylland, jf. figur 1. Det gælder for børn født mellem 1976 og 1981, som er de seneste fødselsårge, som vi meningsfuldt kan måle på. Også i Nordjylland har indkomstmobiliteten været relativt høj. Den laveste indkomstmobilitet findes til gengæld i København by, og også landsdelene Københavns omegn og Fyn rangerer lavt. Det vil sige, at børn af forældre med relativt lave indkomster fra Vest- eller Nordjylland i gennemsnit klarer sig bedre økonomisk som voksne end børn fra samme indkomstgruppe fra København og omegn samt Fyn. Også børn af lavindkomstfamilier fra Nordsjælland klarer sig relativt godt.

Figur 1 Absolut indkomstmobilitet fordelt på opvækstkommune

Anm.: Figuren viser den absolutte indkomstmobilitet på kommuneniveau for fødselsårge 1976 til 1981. Dette er i analysen defineret som den gennemsnitlige indkomstpercentil, for børn hvis forældre befandt sig på den 25. percentil i forældreindkomstfordelingen, da børnene var mellem 11 og 15 år. Det nationale gennemsnit er 46, og kommuner med grønne farver har en indkomstmobilitet, der ligger over landsgennemsnittet, mens indkomstmobiliteten i kommuner med orange farver ligger under landsgennemsnittet. Forældres indkomstpercentil er baseret på den gennemsnitlige indkomst, da deres børn var 11 til 15 år. Indkomst omfatter løn og nettooverskud af selvstændig virksomhed, evt. udbetalte private pensioner, formueindkomst (ekskl. beregnet lejeværdi af egen bolig), og restindkomst inkl. børnebidrag. Overførselsindkomster indgår ikke. Den gennemsnitlige indkomst målt i 2021-kroner for børn, der tilhører 41 percentilen er 315.600; for dem, der tilhører 44 percentilen er den 328.300; for dem, der tilhører 46 percentilen er den 336.500; for dem, der tilhører 48 percentilen er den 344.000; og for dem, der tilhører 51 percentilen er den 356.400 kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Geografisk skævhed i indkomst ikke entydigt et problem...

Hvorvidt en ulige geografisk udvikling i indkomster er et problem i sig selv, er en kompleks diskussion og ønsker om forskellige niveauer af geografisk lighed er i sidste ende et politisk spørgsmål. Økonomisk set hænger den geografiske spredning af indkomster bl.a. sammen med fordelingen af økonomisk aktivitet. Og når den økonomiske aktivitet ikke er den samme i hele landet, hænger det blandt andet sammen med, at der kan være produktivitetstevninger forbundet med at samle den økonomiske aktivitet geografisk (såkaldte agglomerationsfordele).

... men forskelle i mobilitet er bekymrende

Hvis børns muligheder for at klare sig økonomisk godt i voksenlivet afhænger af, hvor i landet de vokser op, er det derimod entydigt bekymrende. Dels går det imod de flestes retfærdighedsopfattelse. Og dels kan det være omkostningsfuldt ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt, hvis det betyder at talentmassen ikke bliver udfoldet til sit fulde potentiale. Og analysen her viser altså, at når man ser på indkomstmobiliteten for generationer, som i dag har en alder, hvor de fleste vil være etablerede på arbejdsmarkedet, er det især Vestjylland der tager førertrøjen.

Analysen kan ikke forklare årsags-sammenhæng

Analysen giver ikke et fyldestgørende svar på, *hvorfor* indkomstmobiliteten har været højere i Vest- og Nordjylland end i fx København. Det er fx ikke muligt at afgøre om det primært skyldes kommunale forhold, eller forskelle i karakteristika hos de lavindkomstforældre, der bor der. Men analysen finder en stærk korrelation mellem indkomstmobiliteten i kommunerne, og det uddannelsesnivea som børn af lavindkomstforældre i kommunen opnår. Det indikerer, at forskelle i indkomstmobilitet på tværs af landet har rod i forhold i barndommen og ungdommen, hvor børnene uddanner sig.

Høje indkomster i Kbh. tilfalder også børn fra udkanten

Analysen viser desuden, at det for børn fra alle landsdele gælder, at det er dem, der flytter til Region Hovedstaden, der klarer sig bedst indkomstmæssigt som voksne. Høje indkomster i Hovedstadsområdet tilfalder altså også børn fra provinsen og fra udkanten.

Men migration er ikke forudsætning for mobiliteten

Migration til hovedstaden er dog ikke en forudsætning for at modvirke den sociale arv i indkomst i Vestjylland og Nordjylland. For det første er det kun ca. hver 10. barn fra disse landsdele, der som voksen bor i Region Hovedstaden. Og for det andet er indkomstmobiliteten i disse landsdele også højere end i København og omegn, hvis vi ser bort fra dem, der som voksne er flyttet til hovedstaden.

Stor variation i indkomstudvikling på tværs af landet

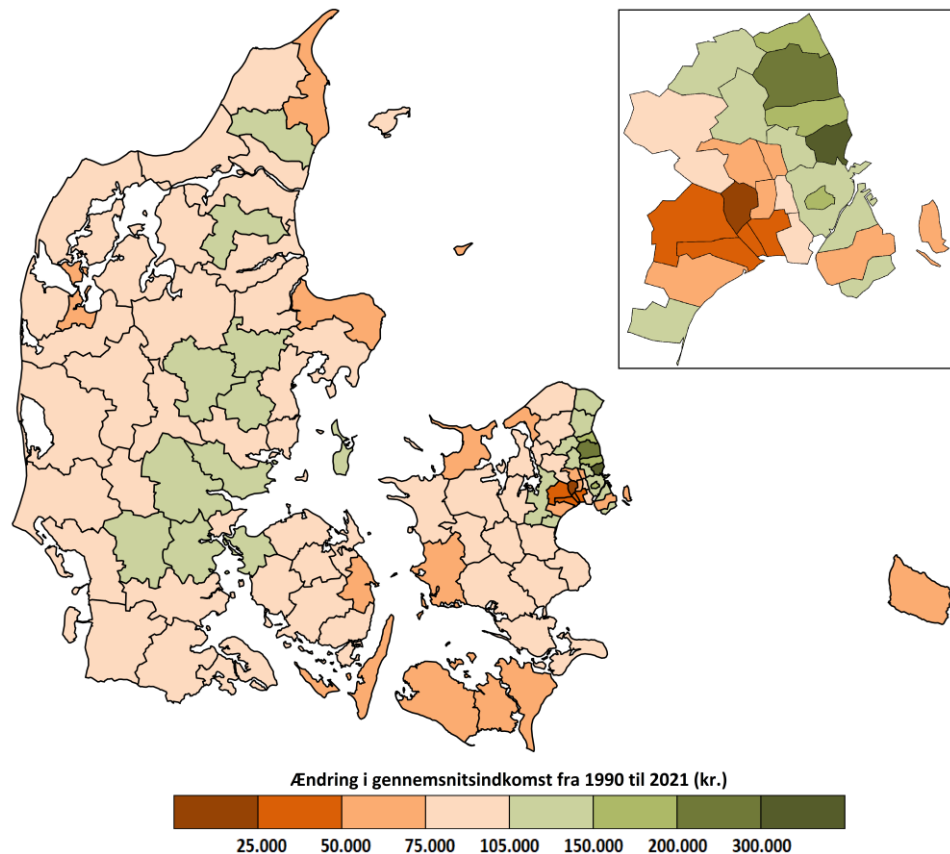
Både største og mindste stigning omkring Kbh.

2. Gennemsnitsindkomster er steget mest nord for København

Indkomstuligheden, målt ved den såkaldte Gini-koefficient, er steget næsten uafbrudt i Danmark over de seneste 30 år. Indkomsterne er blevet mere ulige fordelt i befolkningen – både inden for de enkelte kommuner og på tværs af landets kommuner. Gennemsnitindkomsten på kommuneniveau er fx steget mere i København og kommunerne lidt nord for København, end i det meste af resten af landet, jf. figur 2.

Den allerhøjeste fremgang i gennemsnitindkomst findes i Gentofte kommune, hvor gennemsnitindkomsten er steget med næsten 360.000 mellem 1990 og 2021. Og det er vel at mærke målt i nutidskroner. Den laveste indkomstfremgang findes på Københavns vestegn, hvor gennemsnitsindkomsten fx er steget med under 25.000 kr. i Albertslund. På landsplan er gennemsnitsindkomsten steget med ca. 105.000 kroner over perioden, men i langt de fleste kommuner, herunder i hele Vestjylland, Vest- og Sydsjælland, det meste af Nordjylland og på Fyn, er de kommunale gennemsnitsindkomster steget mindre.

Figur 2 Ændring i 14+ åriges gennemsnitlige indkomst før overførsler 1990-2021 (faste 2021 kroner), fordelt på kommuner

Anm.: Indkomst omfatter løn og nettooverskud af selvstændig virksomhed, evt. udbetalte private pensioner, formueindkomst (ekskl. beregnet lejeværdi af egen bolig), og restindkomst inkl. børnebidrag. Overførselsindkomster indgår ikke. Indkomstniveauet i 1990 er omregnet til 2021-kroner ved hjælp af Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks. På nationalt niveau er indkomsten steget med ca. 105.000 2021-kroner over perioden. Røde kommuner har haft en indkomstfremgang, der er lavere end det nationale gennemsnit, røde kommuner en fremgang, der er lavere.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmark Statistik.

Geografisk skævhed i indkomst ikke entydigt et problem...

Hvorvidt en ulige geografisk udvikling i indkomster er et problem i sig selv, er en kompleks diskussion og ønsker om forskellige niveauer af geografisk lighed er i sidste ende et politisk spørgsmål. Økonomisk set hænger den geografiske spredning af indkomster bl.a. sammen med fordelingen af økonomisk aktivitet. Og når den økonomiske aktivitet ikke er den samme i hele landet, hænger det blandt andet sammen med, at der kan være produktivtgevinst forbundet med at samle den økonomiske aktivitet geografisk (såkaldte agglomerationsfordele).

... men forskelle i mobilitet er bekymrende

Men hvis børns muligheder for at klare sig godt i voksenlivet afhænger af, hvor i landet de vokser op, er det entydigt bekymrende. Dels vil det gå imod de flestes retfærdighedsopfattelse. Og dels kan det være omkostningsfuldt ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt, hvis det betyder at talentmassen ikke bliver udfoldet til sit fulde potentiale. En almindelig måde at måle i hvor høj grad forældrenes livssituation påvirker børnenes muligheder, er ved at kigge på indkomstmobilitet. Indkomstmobilitet måler kort fortalt, i hvor høj grad forældres indkomst afgør børnenes indkomst, når børnene bliver voksne.

Denne analyse undersøger, om børn af forældre med relativt lave indkomster har haft samme indkomstmobilitet, uanset hvor i landet de er vokset op.

Boks 1 Indkomstbegrebet i denne analyse

Indkomst omfatter i denne analyse erhvervsindkomst, evt. udbetalte private pensioner, formueindkomst (ekskl. beregnet lejeværdi af egen bolig) og anden ikke klassificerbar indkomst, som kan henføres til den enkelte person. Der er tale om indkomst før fradrag af skat, arbejdsmarkedsbidrag, særlig pensionsbidrag og renteudgifter. Overførselsindkomster indgår ikke. Det vil sige, personer, der modtager overførselsindkomster, indgår i analysen, men den del af deres indkomst, som kommer fra overførsler, medregnes ikke i deres indkomst. Personer uden indkomst indgår også i analysen.

Dette indkomst mål er valgt for at få et mål, der afspejler, hvor godt den enkelte klarer sig økonomisk set før omfordeling via skat og overførselsindkomster.

Skattefri indkomster og indkomster, der beskattes på særlig måde, er ikke omfattet. Det gælder fx arbejdsgiveradministrerede pensionsbidrag (både lønmodtagers og arbejdsgiver andel), pensioner hævet i utide, lotterigevinster, mv.

3. Tæt sammenhæng mellem forældres og børns rangering i indkomstfordelingen

Børns og forældres indkomster hænger sammen

En omfattende international litteratur dokumenterer, at børn af forældre med lave indkomster i gennemsnit klarer sig økonomisk dårligere i voksenlivet end børn af forældre med højere indkomster. Det gælder også i Danmark.

Ses fx ved placering i indkomstfordelingen

En udbredt måde at måle sammenhængen mellem børns og deres forældres indkomst på, er ved at sammenligne deres placering i indkomstfordelingen. Jo tættere sammenhængen mellem børnenes og deres forældres placering i indkomstfordelingen er, desto lavere er indkomstmobiliteten. Børns indkomst måles, når de selv er blevet voksne og har haft

mulighed for at etablere sig på arbejdsmarkedet. Forældrenes måles typisk, når børnene vokser op (se boks 2 for en uddybning).

Boks 2 Metode til estimering af indkomstmobilitet

Estimeringen af indkomstmobilitet i denne analyse bruger registerdata fra Danmarks Statistik og tager udgangspunkt i personer født mellem 1976 og 1981. De udgør "børnene" i analysen.

Børnenes indkomst er et gennemsnit af deres indkomst, når de er mellem 35 til 39 år. Bopælskommunen som 11-årig anvendes som indikator for, hvilken kommune barnet er vokset op i. Det er de kommunegrænser, der har været gældende siden 2007, der anvendes til at definere kommunerne, og altså ikke de kommunegrænser, der var gældende da børnene voksede op. Kun børn der opholder sig i Danmark i alle årene når de er mellem 35 og 39, hvis forældres indkomst jf. nedenfor er kendt, og hvis adresse som 11-årig er kendt indgår i analysen.

Børnene kobles til deres juridiske forældre, hvis indkomst måles når børnene er mellem 11 og 15 år. Analysen anvender gennemsnittet af mors og fars indkomst i disse år, hvor begge forældre er tilgængelige. Hvor kun den ene forælder er tilgængelig tages udgangspunkt i denne forælders indkomst. Kun forældre, der opholder sig i Danmark i alle årene fra barnet er 11 til 15 år indgår i analysen.

Vi beregner relativ og absolut indkomstmobilitet med udgangspunkt i Chetty (2014). Børn og forældre inddeles i indkomstpercentiler. Børnenes indkomstpercentil angiver deres placering i indkomstfordelingen blandt alle børn fra deres fødselsårgang, der indgår i analysen. Forældres indkomstpercentil angiver deres placering i fordelingen af indkomster blandt alle forældre til en fødselsårgang, der indgår i analysen. Alle indkomster er omregnet til faste 2015 kr. ved brug af Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks.

På nationalt niveau findes den relative indkomstmobilitet ved en regression af børns indkomstpercentil på forældres indkomstpercentil. Dvs.:

$$R_i = \alpha + \beta P_i + \varepsilon_i$$

Hvor R_i angiver barn i 's indkomstpercentil, P_i barn i 's forældres indkomstpercentil og ε_i er et fejledd. β_i måler relativt mobilitet, og den prædikterede værdi af R for børn af forældre på 25. percentilen, dvs. $\bar{r}_{25} = \alpha + \beta * 25$, måler absolut mobilitet.

På kommunalt og landsdelsniveau findes absolut og relativ mobilitet ved separate estimeringer for hver kommune/landsdel. Indkomstpercentiler er altid defineret ud fra placeringen i den nationale indkomstfordeling. Det vil sige, hvis c angiver en geografisk enhed (kommune eller landsdel), findes den relative indkomstmobilitet som β_c i følgende regression:

$$R_{ic} = \alpha_c + \beta_c P_{ic} + \varepsilon_{ic}$$

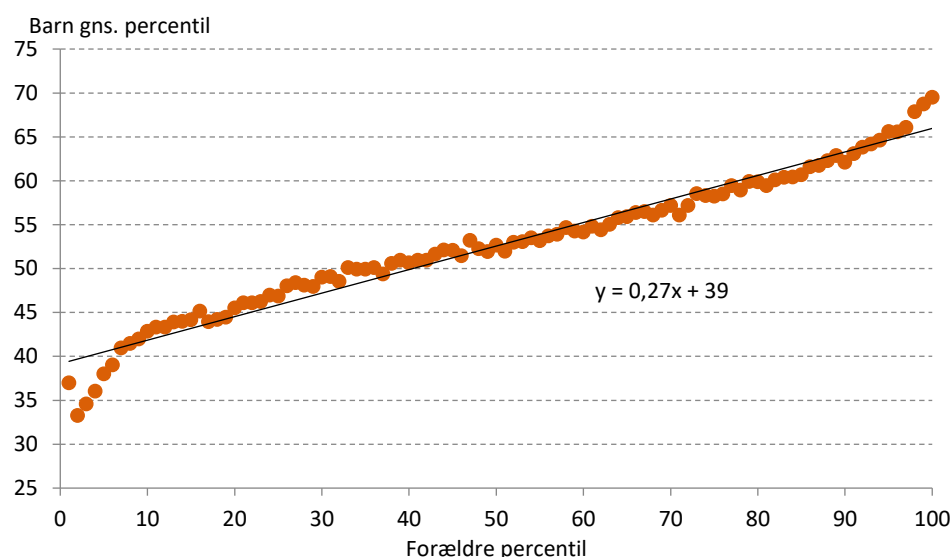
Og den absolutte som $\bar{r}_{25c} = \alpha_c + \beta_c * 25$

Indkomstpercentil angiver plads i indkomstfordeling

I Danmark er der en næsten lineær sammenhæng mellem børns og forældres placering i indkomstfordelingen, jf. figur 3. Figuren inddeler forældre i indkomstpercentiler. Det vil sige i 100 lige store grupper, rangeret efter indkomst. Den 1. indkomstpercentil består af den fattigste procent af forældre, den 2. indkomstpercentil af den næstfattigste procent osv. Den 100. indkomstpercentil består af den rigeste procent af forældre. Børnene er

tilsvarende inddelt i percentiler baseret på deres indkomster som voksne. Figuren viser for hver indkomstpercentil blandt forældre, hvad deres børns gennemsnitlige indkomstpercentil er, når de er blevet voksne.

Figur 3 Sammenhæng mellem børns og forældres indkomstpercentil

Anm.: Figuren viser den gennemsnitlige indkomstpercentil for børn født mellem 1976 og 1981, givet forældrenes indkomstpercentil. Børnenes indkomstpercentil er baseret på den gennemsnitlige indkomst, da de selv var 35-39 år. Forældrenes indkomstpercentil er baseret på den gennemsnitlige indkomst, da deres børn var 11 til 15 år. Indkomst omfatter løn og nettooverskud af selvstændig virksomhed, evt. udbetalte private pensioner, formueindkomst (ekskl. beregnet lejeværdi af egen bolig), og restindkomst inkl. børnebidrag. Overførselsindkomster indgår ikke. Tendenslinjen er estimeret på baggrund af mikrodata.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

**Stejl hældning
betyder lav relativ
indkomstmobilitet**

Hældningen på kurven er et mål for den såkaldte *relative* indkomstmobilitet (Chetty 2014). Det vil sige, hvor godt børn af forældre med lave indkomster klarer sig relativt til børn af forældre med højere indkomster. Hvis der ikke var nogen sammenhæng mellem børns og forældres placering i indkomstfordelingen, ville kurven i figur 3 være flad – hældningen ville være nul. Da ville børns gennemsnitlige indkomstpercentil være 50 for alle forældreindkomstpercentiler. Hvis der var en 1:1 sammenhæng mellem forældres placering i indkomstfordelingen og deres børns placering, ville kurven skære y-aksen ved nul, og hældningen ville være én. Jo større hældningen på kurven er, desto lavere er den relative indkomstmobilitet.

**I DK er hældningen
0,27**

Hældningen på kurven i figur 3 er 0,27. Det betyder, at børn hvis forældre tilhører den procent af forældre med de højeste indkomster (100. indkomstpercentil), i gennemsnit selv rangerer 27 percentiler højere i indkomstfordelingen som voksne, end personer hvis forældre tilhører den fattigste procent af forældre. Til sammenligning finder Chetty (2014) at hældningen på kurven i USA er 0,34. Den relative indkomstmobilitet er altså højere i Danmark, end i USA, når man anvender dette mål.¹ boks 3 sammenligner resultatet fra denne analyse med resultatet fra tidligere danske analyser, hvoraf nogle finder et højere niveau af relativ indkomstmobilitet.

¹ Forskellen er faktisk større, end disse tal umiddelbart indikerer. Det amerikanske studium bruger nemlig et indkomstbegreb, som omfatter overførselsindkomster. Det vil sige, at tallet derfra er udtryk for graden af indkomstmobilitet, efter en vis grad af omfordeling har fundet sted. Indkomstbegrebet i denne analyse omfatter ikke overførselsindkomster. Tallene indikerer derfor, at indkomstmobiliteten før omfordeling er større i Danmark, end indkomstmobiliteten efter delvis omfordeling i USA.

Absolut mobilitet ser på lavindkomst-forældres børn

Et andet relevant mål for indkomstmobilitet er den såkaldte *absolutte indkomstmobilitet* for børn af forældre, som tilhører den 25. indkomstpercentil (Chetty 2014), herefter blot omtalt som den absolutte indkomstmobilitet². I Danmark er denne 46. Det betyder, at børn hvis forældre tilhører den 25. indkomstpercentil i gennemsnit selv tilhører den 46. indkomstpercentil som voksne.

Absolut mobilitet mest interessant på kommuneniveau

På nationalt niveau er der en mekanisk sammenhæng mellem relativ og absolut mobilitet³, men det er der ikke på kommunalt niveau. Det er fordi, indkomstpercentiler er defineret ud fra placering i den nationale indkomstfordeling. Det betyder, at en kommune som har høj *relativ mobilitet* (lille hældning) i forhold til andre kommuner, godt samtidig kan have en lav *absolut mobilitet* i forhold til de andre kommuner. En høj relativ mobilitet på kommuneniveau kan, sat på spidsen, både være udtryk for, at alle klarer sig nogenlunde lige godt – og at alle klarer sig nogenlunde lige skidt. Da første scenarie som regel vil blive betragtet som noget positivt, og det sidste som noget negativt, er det problematisk at man ikke kan skelne. Derfor er den absolutte mobilitet mere interessant i forhold til at undersøge forskelle i børns muligheder på tværs af landet. Næste afsnit beskriver, hvordan den absolutte indkomstmobilitet varierer på tværs af de danske kommuner.

² Vi anvender her det udtryk, som forskningslitteraturen gør brug af. Der kan dog argumenteres for, at det ikke er helt korrekt at tale om absolut mobilitet, da der henvises til en placering i indkomstfordelingen, som i sagens natur er relativ.

³ På nationalt niveau gælder, at desto højere relativ indkomstmobilitet (mindre hældning på kurven i figur 3), desto højere vil den absolutte indkomstmobilitet være. Det er fordi, der kun er hældningen på kurven i Figur 3, der kan variere frit – skæringen med y-aksen følger efter. Det følger af, at den gennemsnitlige percentil per definition er 50. Den absolutte mobilitet giver altså ikke ny information på nationalt niveau.

Boks 3 Sammenligning med tidligere danske studier

Nogle tidligere danske studier (Boserup m.fl. 2014 og DØR 2015) har fundet et højere niveau af relativ indkomstmobilitet i Danmark, end denne analyse. Det skyldes sandsynligvis forskellige kombinationer af faktorer, herunder: (1) Boserup m.fl. (2014) medtager overførselsindkomster i indkomstbegrebet, og dermed måler mobilitet efter en grad af omfordeling; (2) ingen af de to medregner formueindkomster; (3) DØR (2015) ser på sammenhæng mellem børns indkomst og den ene af forældrenes indkomst, ikke gennemsnittet af forældres indkomst som her; og/eller (4) begge ser på tidligere fødselsårsgange end denne analyse.

Landersø og Heckman (2017) og Eshaghnia m.fl. (2022), finder et niveau af relativ indkomstmobilitet som er sammenligneligt med denne analyse, når de anvender et sammenligneligt indkomstbegreb. Samtidig finder begge at niveauet er afhængigt af det specifikke indkomstbegreb, der anvendes. En hovedkonklusion i Eshaghnia m.fl. (2022) er desuden, at mobiliteten i livstidsindkomst er lavere end mobiliteten i indkomst målt på et givent tidspunkt, som i denne analyse. Resultaterne i denne analyse kan altså ikke ses som et udtryk for mobiliteten i livstidsindkomst. Tabellen nedenfor præsenterer resultater fra de tidligere analyser af den relative indkomstmobilitet i Danmark. Hvor flere forskellige indkomstmål finder anvendelse, præsenterer vi det, der mest ligner målet i denne analyse, også selvom det ikke er analysens hovedresultat.

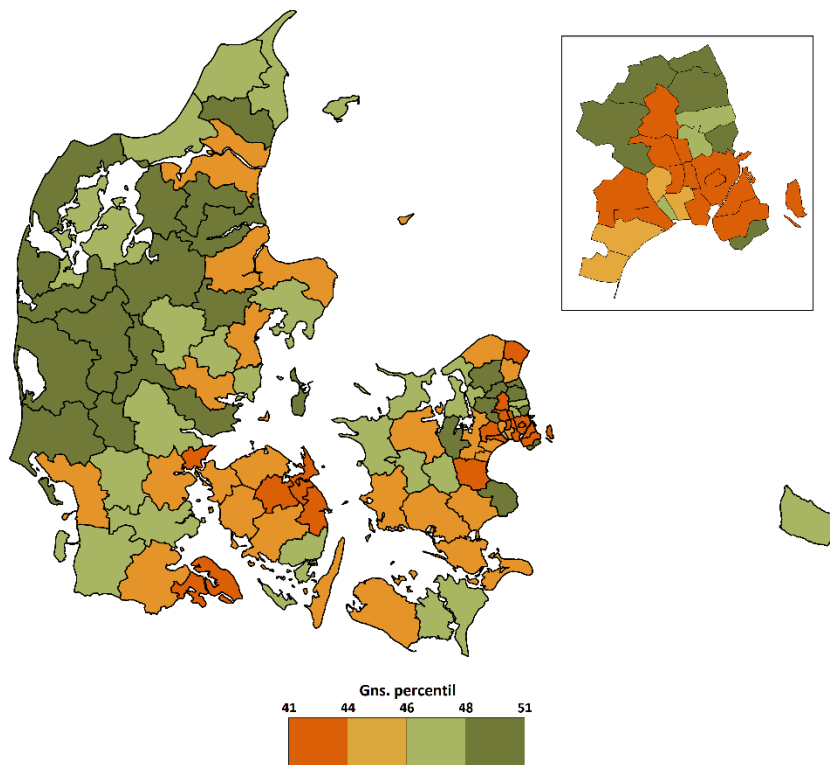
	Mest sammenlignelige estimater	Forskelle fra denne analyse
DØR (2015)	0,120-0,218	DØR bruger tidligere kohorter af børn (1970-1972), et snævre indkomstbegreb (formueindkomst medtages ikke) og estimerer separate mobilitetsmål for hver forælder barn kønskombination (mor-datter, mor-søn, far-datter, far-søn). Alle forhold kan bidrage til, at de finder højere indkomstmobilitet. Vi finder at indkomstmobiliteten er lidt højere for den yngste end ældste fødselskohorte af børn i vores analyse; lidt højere når formueindkomst ekskluderes; og højere, når den estimeres separat for forælder-barn kønskombinationer, end for alle børn og gennemsnittet over mors og fars indkomst.
Boserup m.fl. (2014)	0,14	Boserup m.fl. anvender også tidligere kohorter af børn (født mellem 1960 og 1990). Derudover anvender de et indkomstbegreb, som omfatter overførselsindkomster men ikke formueindkomst. I vores data er indkomstmobiliteten højere når et sådant indkomstbegreb anvendes. Boserup m.fl. finder i øvrigt, at formuemobiliteten er lavere end indkomstmobiliteten, hvilket indikerer, at indkomstmobiliteten i deres analyse også ville være højere, hvis man medtog formueindkomster. Endelig er en del af børnene i deres analyse i 20'erne og de tidligere 30'ere, når deres indkomst måles (i gennemsnit er de 34 år). Det vil sige, en del af dem er sandsynligvis stadig under uddannelse eller lige kommet ud på arbejdsmarkedet. Andre analyser har vist, at mobiliteten i livstidsindkomst overvurderes, hvis man måler indkomsten tidligt i børnenes voksenliv.
Eriksen og Munk (2020)	0,24	Eriksen og Munk bruger tidligere kohorter af børn (1973-1977) og medtager overførselsindkomster i indkomstbegrebet. Begge dele kan bidrage til at de finder et lidt højere niveau af indkomstmobilitet. Det er ikke tydeligt om deres estimat er et gennemsnit af lokale estimater, eller estimatet for den relative mobilitet på landsplansniveau.
Landersø og Heckman (2016)	0,27	Estimatet, som ikke er et hovedresultat i analysen (findes i appendikstabel A6) er baseret på et indkomstbegreb, som ligesom indkomst i denne analyse omfatter formueindkomst og ekskluderer overførselsindkomster. Det kan bidrage til, at estimatet er sammenligneligt med estimatet fra denne analyse. De anvender dog tidligere kohorter af børn (1973-1975).
Eshaghnia m.fl. (2022)	Ca. 0,3	Estimatet, som er et blandt mange og præsenteret i en figur, er baseret på et indkomstbegreb, som ligesom indkomst i denne analyse omfatter formueindkomst og ekskluderer overførselsindkomster. De anvender delvis senere fødselskohorter end denne analyse (1981-1982), hvilket kan bidrage til at estimatet er højere end i denne analyse, men måler indkomst ved en lavere alder, hvilket isoleret set trækker i den modsatte retning.

Højest absolut mobilitet i Vestjylland, lavest i Kbh.

4. Absolut indkomstmobilitet er højest i Vestjylland og lavest i København

Den absolutte indkomstmobilitet varierer på tværs af landets kommuner, jf. figur 4.⁴ Den absolutte mobilitet for fødselsårgangene 1976 til 1981 har fx været højere i de vestjyske kommuner, end i København og de fleste kommuner i Københavns omegn. Det betyder, at børn af forældre med lave indkomster fra Vestjylland i gennemsnit klarer sig bedre økonomisk som voksne end børn fra samme indkomstbaggrund, der kommer fra København.

Figur 4 Absolut indkomstmobilitet fordelt på opvækstkommune

Anm.: Figuren viser den absolutte indkomstmobilitet på kommuneniveau for fødselsårgange 1976 til 1981. Dette er i analysen defineret som den gennemsnitlige indkomstpercentil, for børn hvis forældre befandt sig på den 25. percentil i forældreindkomstfordelingen, da børnene var mellem 11 og 15 år. Det nationale gennemsnit er 46, og kommuner med grønne farver har en indkomstmobilitet, der ligger over landsgennemsnittet, mens indkomstmobiliteten i kommuner med orange farver ligger under landsgennemsnittet. Forældres indkomstpercentil er baseret på den gennemsnitlige indkomst, da deres børn var 11 til 15 år. Indkomst omfatter løn og nettooverskud af selvstændig virksomhed, evt. udbetalte private pensioner, formueindkomst (ekskl. beregnet lejeværdi af egen bolig), og restindkomst inkl. børnebidrag. Overførselsindkomster indgår ikke. Den gennemsnitlige indkomst målt i 2021-kroner for børn, der tilhører 41 percentilen er 315.600; for dem, der tilhører 44 percentilen er den 328.300; for dem, der tilhører 46 percentilen er den 336.500; for dem, der tilhører 48 percentilen er den 344.000; og for dem, der tilhører 51 percentilen er den 356.400 kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Tallene er behæftet med statistisk usikkerhed

Den højeste absolutte mobilitet findes i Billund, hvor den er 51. Og lavest absolut mobilitet findes i Ishøj og Københavns kommune, hvor den er hhv. 41 og 42. De helt præcise tal, og dermed også rangeringen af de enkelte kommuner i forhold til indkomstmobilitet, skal tages med et vist forbehold, da de er behæftet med statistisk usikkerhed.

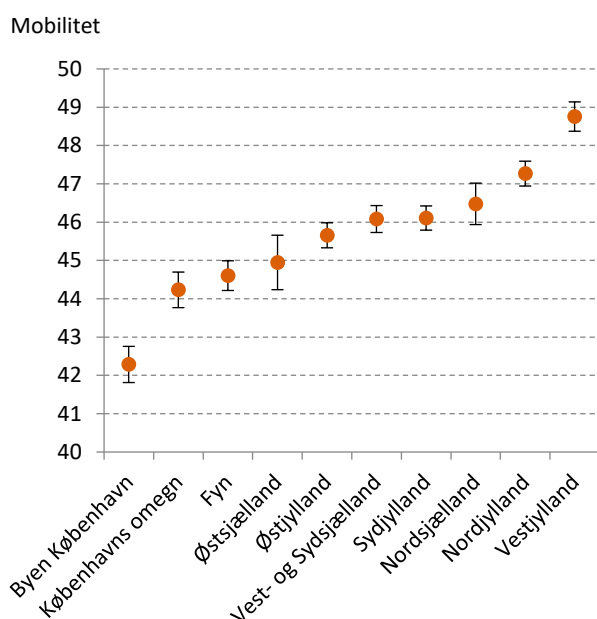
⁴ Se bilag 1 for figurer svarende til figur 3 på kommune niveau. Sammenhængen mellem forældres og børns placering i indkomstfordelingen er generelt også tilnærmelsesvis lineær på kommuneniveau.

Men rangering af landsdele bekræfter Vestjylland er i top

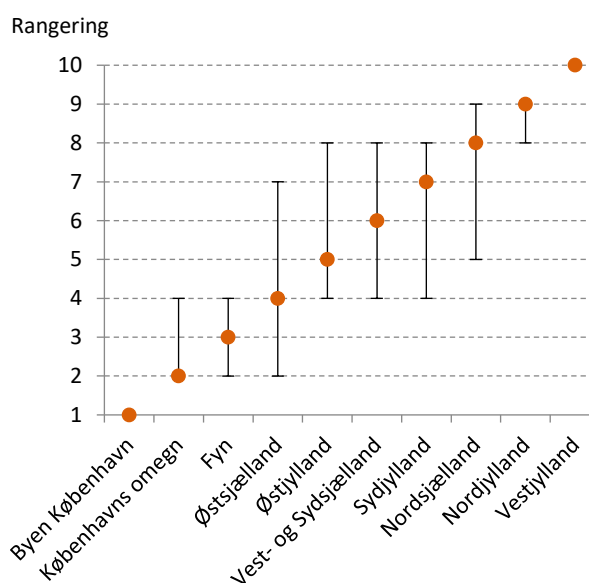
Overordnet indikerer figur 4 dog, at der generelt har været højere absolut indkomstmobilitet i Vestjylland og Nordjylland og lavere absolut mobilitet i Københavnsområdet og store dele af Fyn. Og ved anvendelse af en ny statistisk metode⁵ er det muligt at rangere landsdelene under hensyntagen til statistisk usikkerhed⁶, jf. figur 5. Denne analyse bekræfter, at Vestjylland rangerer som den landsdel, der har haft den højeste indkomstmobilitet, og Nordjylland rangerer som nr. 2 eller 3. Københavns by har oplevet lavest indkomstmobilitet, og Københavns omegn og Fyn rangerer mellem næst- og fjerdesidst (se bilag 2 for en liste over, hvilke kommuner der tilhører hvilke landsdele).

Figur 5 Absolut indkomstmobilitet på landsdelsniveau

Figur 5.a Absolut mobilitet på landsdelsniveau

Figur 5.b Rangering af landsdele efter indkomstmobilitet (lavest til højest)

Anm.: Figur 4.a viser den absolutte indkomstmobilitet, som defineret i hovedteksten, på landsdelsniveau. Fejllinjer angiver 95 pct. marginale konfidensintervaller. Figuren 4.b viser landsdelenes rangering i forhold til indkomstmobilitet, hvor 1 er lavest indkomstmobilitet og 10 er højest. Fejllinjer angiver 95 simultane pct. konfidensinterval for rangeringen, jf. Mogstad m.fl. 2022.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Andre finder også højest mobilitet i Vestjylland

Kortet over kommunal variation i indkomstmobilitet i figur 4 ligner i høj grad det kort over indkomstmobilitet, der findes i Eriksen og Munk (2020). De undersøger også geografisk variation i indkomstmobilitet, men medtager modsat denne analyse overførselsindkomster i indkomstmålet, jf. boks 3. De vurderer, at indkomstmobiliteten er højest i Vestjylland (ligesom denne analyse) og lavest i de større byer og nogle af de fattige provins- og udkantskommuner, som fx på Lolland og Falster. De rangerer imidlertid ikke landsdele, som her og tager ikke højde for statistisk usikkerhed i sammenligningen af kommuner.⁷

⁵ Mogstad m.fl. (2022)

⁶ Anvendelse af samme metode på kommuneniveau resulterer i meget store konfidensintervaller for rangeringen. Der kan altså ikke siges noget tilstrækkeligt præcis om rangeringen helt ned på kommuneniveau.

⁷ De finder heller ikke en signifikant korrelation mellem kommunens andel af personer med hhv. høje og lave indkomster, og mobilitetsniveauet i kommunen, og undersøger ikke sammenhængen med kommunens indkomstniveau mere formelt. Vi finder ikke en signifikant sammenhæng mellem det gennemsnitlige indkomstniveau blandt forældre i kommunen, og den absolutte mobilitet.

DØR undersøger anden geografisk opdeling

De Økonomiske Råd (DØR 2015) undersøger også geografisk variation i indkomstmobilitet. De medtager ligesom denne analyse ikke overførselsindkomster i indkomstmålet. Men i modsætning til denne analyse tager de heller ikke formueindkomster med. Deres fokus er på, om der er systematisk forskel i indkomstmobilitet mellem yderkommuner og by- og øvrige kommuner. Det finder de, at der ikke er, og på den baggrund konkluderer de, at der ikke er et geografisk mønster i forskelle i indkomstmobilitet. Indeværende analyse indikerer, at der er et geografisk mønster, men at skellet ikke er mellem yderkommuner og andre kommuner.

Analysen ser ikke på årsagen...

Analysen kan ikke svare på, *hvorfor* indkomstmobilitet i Vestjylland har været højere end i fx København. Der er ikke nødvendigvis tale om en særlig effekt af det at bo i Vestjylland på indkomstmobiliteten. Det kan også være udtryk for, at personer med samme indkomst i Vestjylland og København adskiller sig på andre forhold end indkomst. Det kan være, at deres holdning til uddannelse adskiller sig, og at personer med lave indkomster i Vestjylland af den grund investerer mere i deres børns uddannelse end personer med samme indkomstniveau i København. Det kan også være, at en lav indkomst i København i højere grad er udtryk for sociale problemer, end den er i Vestjylland, og at dette har negativ indflydelse på børnenes muligheder.

...men sætter fokus på, hvor det går bedst og værst

Men analysen indikerer, at når det kommer til den intergenerationelle indkomstmobilitet, har vi, baseret på de her analyserede fødselsårge, ikke et Danmark, der er ved at "knække over" til Københavns fordel og provinsens eller udkantens ulempe.

5. Der er en tæt sammenhæng mellem kommunernes indkomstmobilitet og uddannelsesniveaut

Stærk korrelation mellem uddannelse og mobilitet

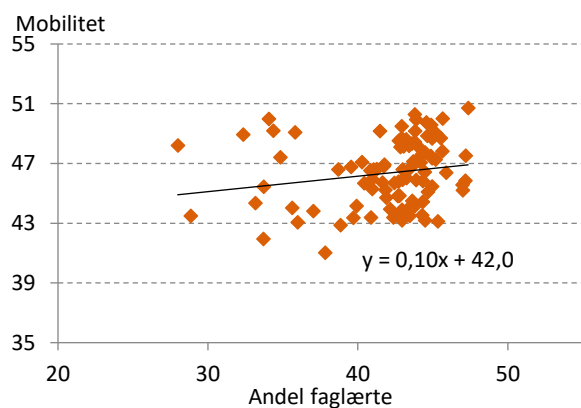
Analysen i afsnit 4 kan ikke svare på, hvorfor indkomstmobiliteten har været højere i Vest- og Nordjylland end i fx København og omegn. Det er ikke muligt ud fra analysen at afgøre, om forskellene fx skyldes kommunale forhold, eller forskelle i karakteristika hos de personer, der bor der. Men man kan få en indikation af betydningen af investeringer i uddannelse (kommunernes, forældrenes eller børnenes egen) ved at se på sammenhængen mellem indkomstmobilitet og uddannelsesniveaut i kommunen. Og sammenhængen er stærk. Samlet set kan forskelle i uddannelsesniveaut blandt børn af lavindkomstforældre forklare over halvdelen af forskellen i indkomstmobilitet på tværs af kommuner, jf. bilag 3.

Særligt videregående uddannelse

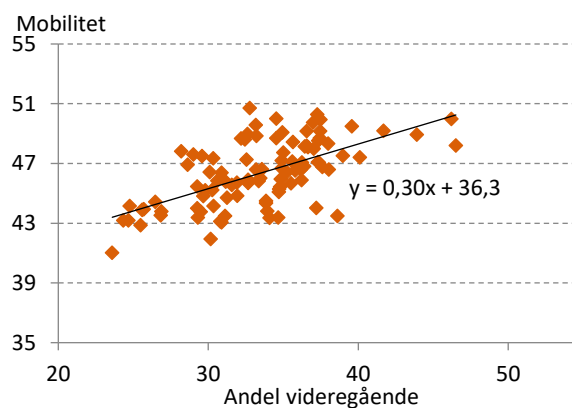
Andelen af børn af lavindkomstforældre, der har en videregående uddannelse, har stærkest sammenhæng til indkomstmobiliteten. figur 5 illustrerer sammenhængen mellem kommunens niveau af indkomstmobilitet og andelen af børn af lavindkomstforældre med hhv. erhvervsuddannelse og videregående uddannelse i kommunen. En regressionsanalyse, der tager højde for både andelen af erhvervsuddannede og andelen med videregående uddannelse samtidig, bekræfter at sidstnævnte har stærkest sammenhæng med niveaut af indkomstmobilitet, jf. bilag 3.

Figur 6 Sammenhæng mellem kommunernes absolutte mobilitet og uddannelsesniveaet blandt børn af forældre fra den 25. indkomstpercentil

Figur 6.a Kommuners absolutte indkomstmobilitet og andelen af børn af forældre fra den 25. indkomstpercentil med erhvervsuddannelse

Figur 6.b Kommuners absolutte indkomstmobilitet og andelen af børn af forældre fra den 25. indkomstpercentil med videregående uddannelse

Anm.: Figuren viser sammenhængen mellem kommunens niveau af absolut indkomstmobilitet og hhv. andelen af børn med forældre fra 25. percentilen med en erhvervsuddannelse (figur 6.a.) og en videregående uddannelse (figur 6.b.).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Ikke nødvendigvis kausal sammenhæng

Der er ikke nødvendigvis tale om rent kausale sammenhænge. Ikke desto mindre giver analysen en indikation af, at uddannelsesforskelle sandsynligvis spiller en vigtig rolle i den geografisk variation i indkomstmobiliteten på tværs af landet: I kommuner i Vestjylland, som klarer sig relativt godt fsva. indkomstmobilitet, får en relativ stor andel af børn af lavindkomstforældre en videregående uddannelse (i de fleste tilfælde 37-40 pct.). Omvendt er der relativt få børn af forældre på dette indkomstniveau, der får en videregående uddannelse i København (ca. 30 pct.), hvor indkomstmobiliteten er lav. Det indikerer samtidig, at forskellen i indkomstmobilitet har rod i forhold i barndommen og ungdommen, hvor børnene uddanner sig.

6. Tilflyttere til hovedstaden har højest indkomstmobilitet

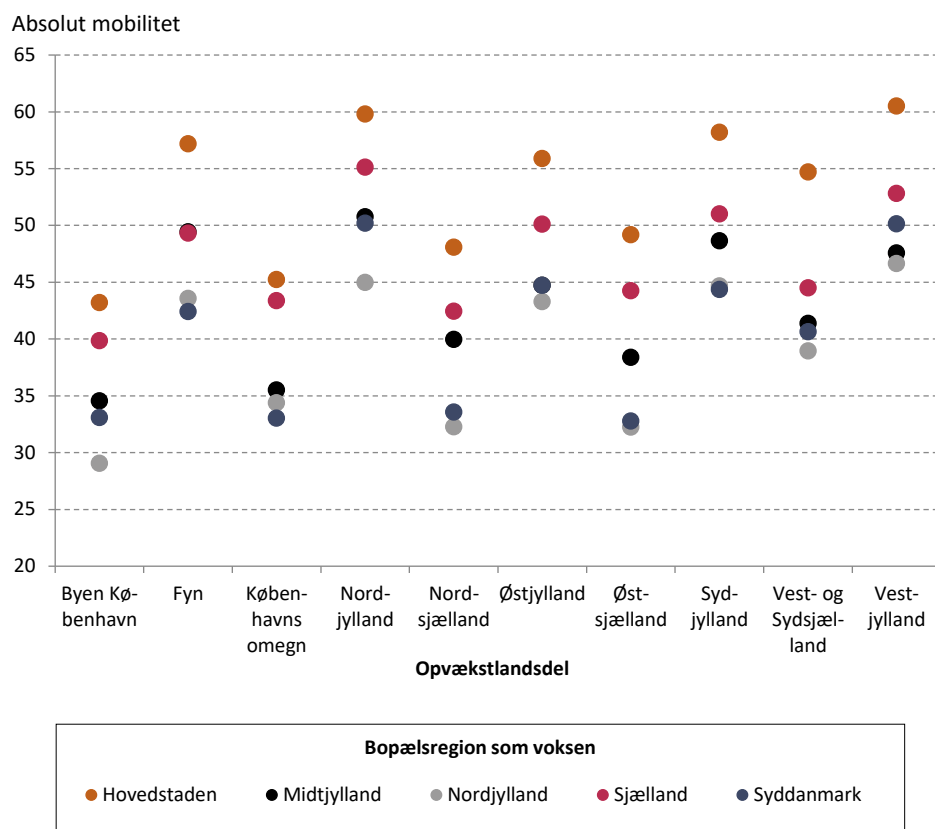
Højest mobilitet blandt tilflyttere til hovedstaden

Indkomstmobiliteten er højest for børn, der vokser op i Vestjylland og lavest for børn, der vokser op i København. Men på tværs af landsdele gælder det samtidig, at indkomstmobiliteten er størst for de af børnene, der som voksne bor i region Hovedstaden, jf. figur 7. Høje indkomster i hovedstadsområdet tilfalder også børn fra provinsen og fra udkanten.

Men migration er ikke forudsætning for mobiliteten

Migration til Hovedstaden er dog ikke en forudsætning for den højere indkomstmobilitet i f.eks. Vestjylland og Nordjylland. For det første er det kun ca. hver 10. barn fra disse landsdele, der som voksne bor i Region Hovedstaden. Og for det andet er indkomstmobiliteten i disse landsdele også højere end i København og omegn, hvis vi ser bort fra dem, der som voksne er flyttet til hovedstaden.

Figur 7 Børns forventede indkomstpercentil betinget på forældre på 25. percentil, fordelt på opvækstlandsdel og bopælsregion som voksen

Anm.: Figuren viser absolut indkomstmobilitet for børn fra hver opvækstlandsdel, estimeret separat for dem, der som 39-årige bor i hhv. region Hovedstaden, Midtjylland, Nordjylland, Sjælland og Syddanmark.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

7. Litteratur

Boserup, S.H., W. Kopczuk og C.T. Kreiner (2014): Stability and persistence of intergenerational wealth formation: Evidence from Danish wealth records for three generations. Arbejdsrapport.

Chetty, R., Hendren, N., Kline, P., & Saez, E. (2014). Where is the land of opportunity? The geography of intergenerational mobility in the United States. *The Quarterly Journal of Economics*, 129(4), 1553-1623.

DØR (2015) Dansk Økonomi, forår 2015, kap. IV: Yderområder i Danmark.

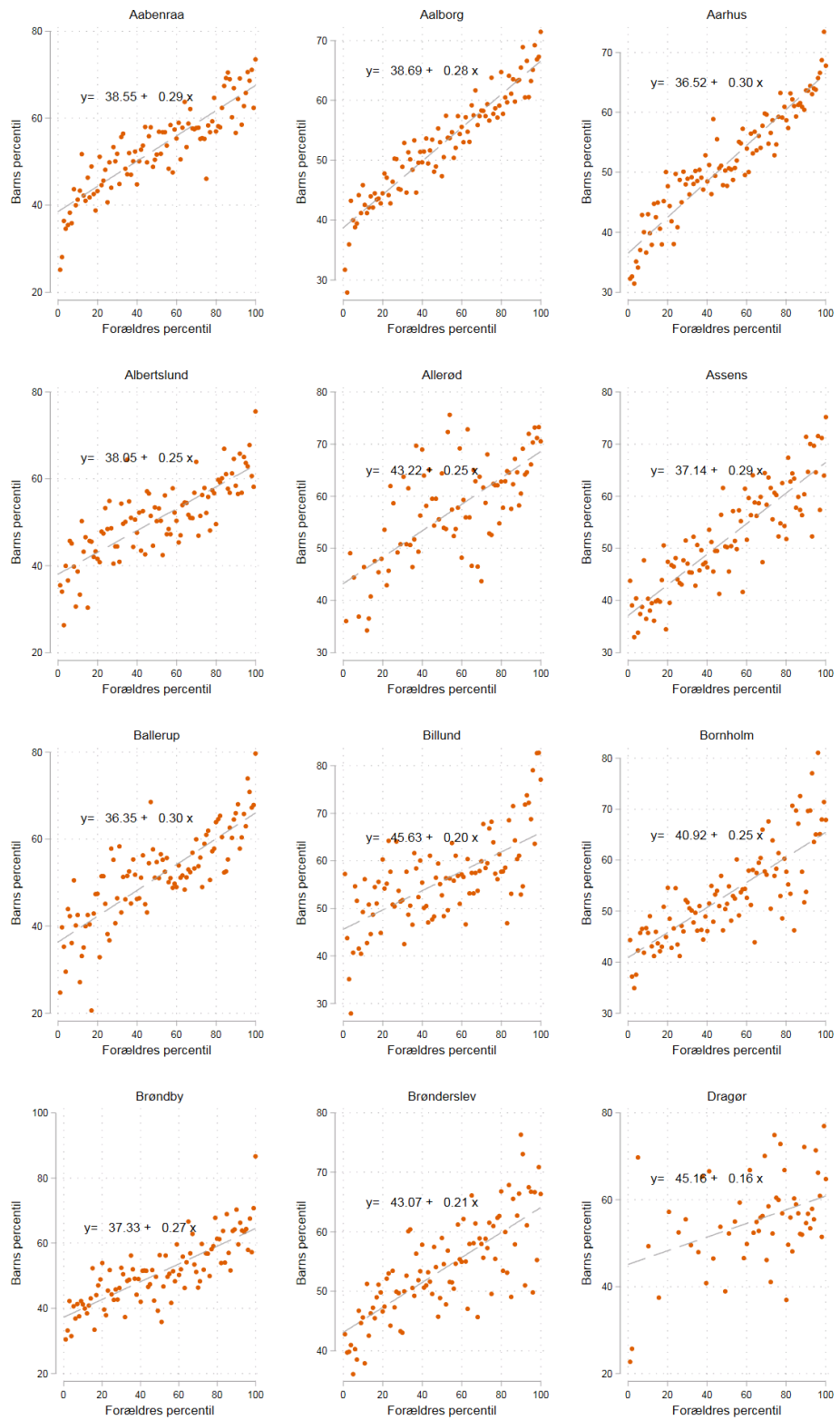
Eriksen, J. og Munk, M. D. (2020) The geography of intergenerational mobility – Danish evidence, *Economics Letters*, 189.

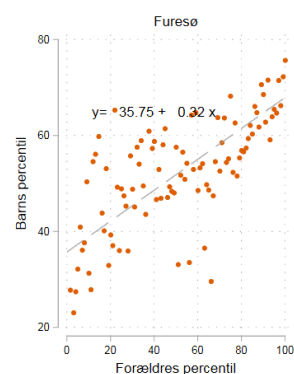
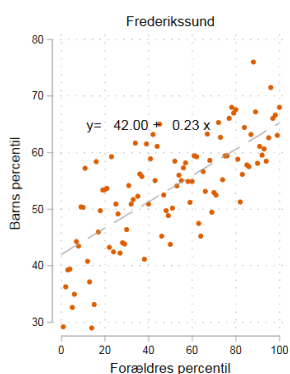
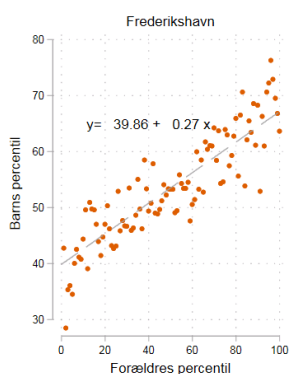
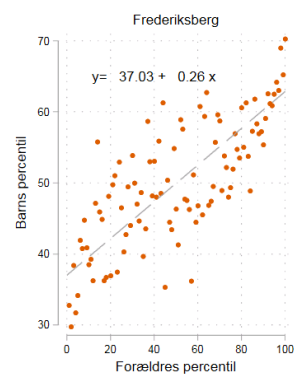
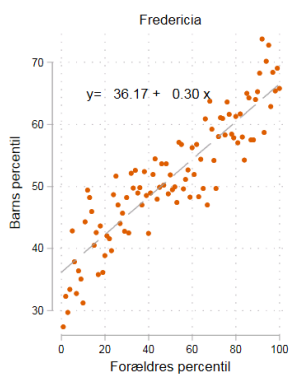
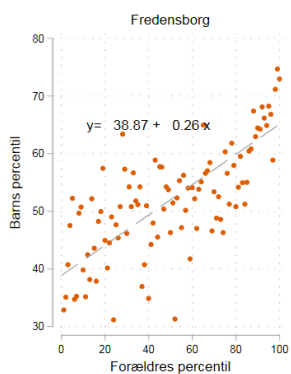
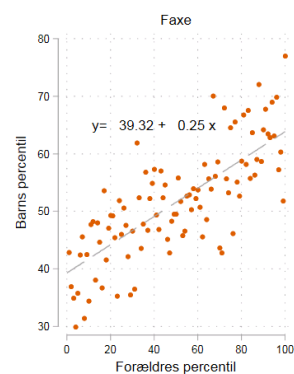
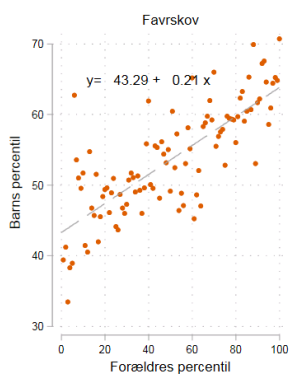
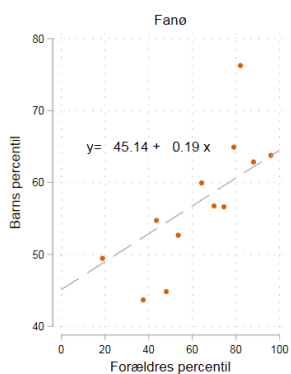
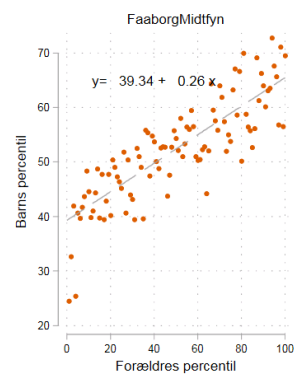
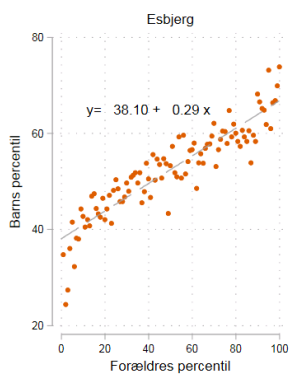
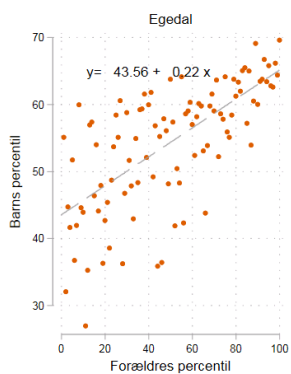
Eshaghnia, S.S.M, J.J. Heckman, R. Landersø, and R. Qureshi (2022) Intergenerational transmission of family influence, Rockwool Fonden Study Paper, No. 176.

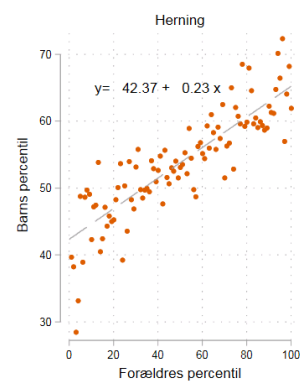
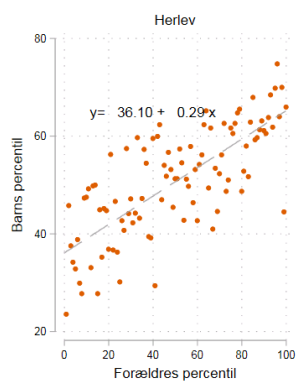
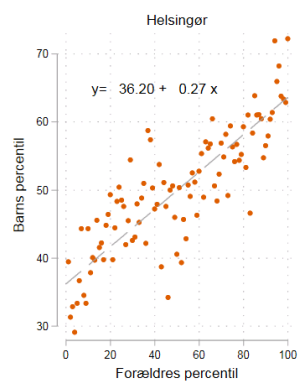
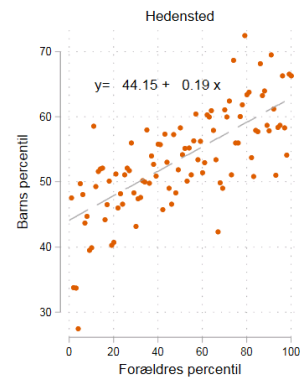
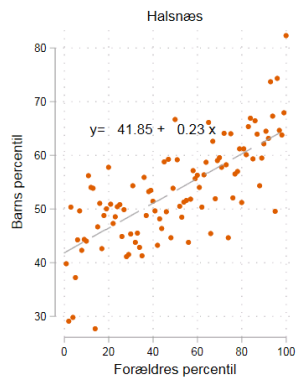
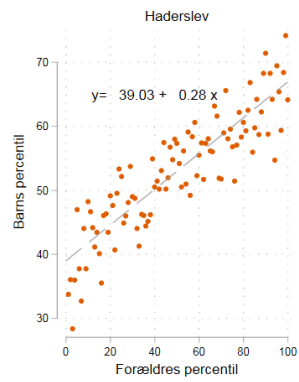
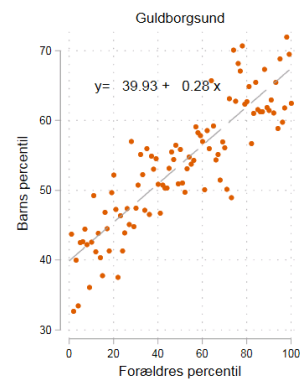
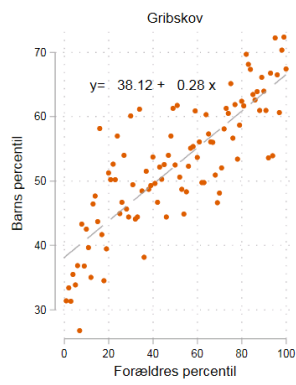
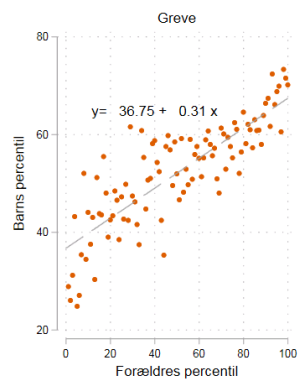
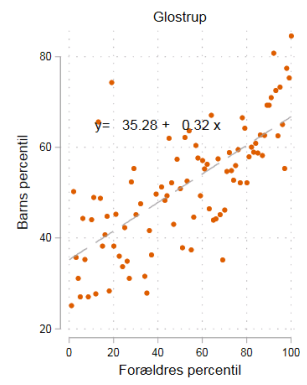
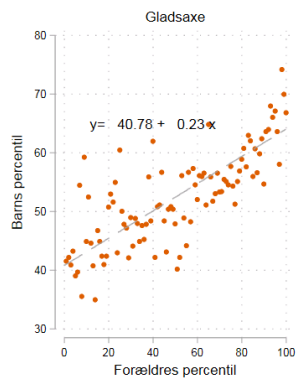
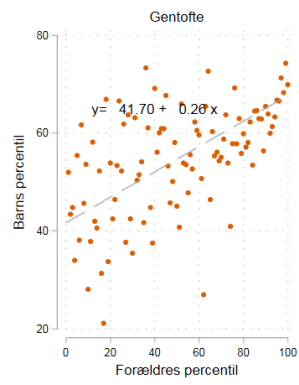
Landersø, R. og J.J. Heckman (2017) The scandinavian fantasy: the sources of intergenerational mobility in denmark and the u.s. *Scandinavian Journal Economics*, 119 (1) (2017), pp. 178-230

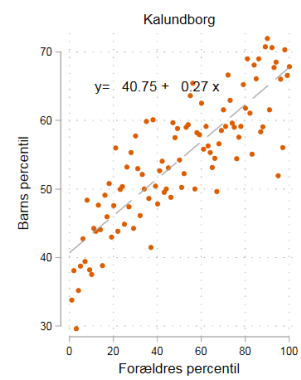
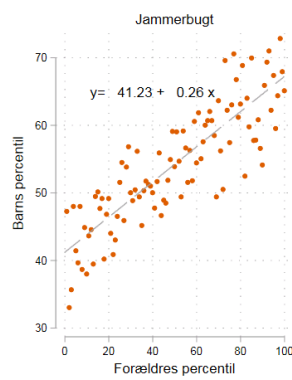
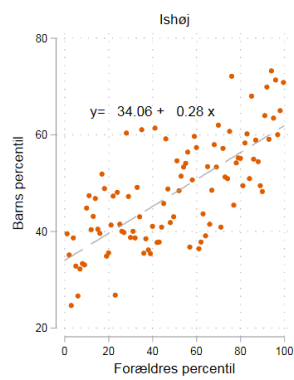
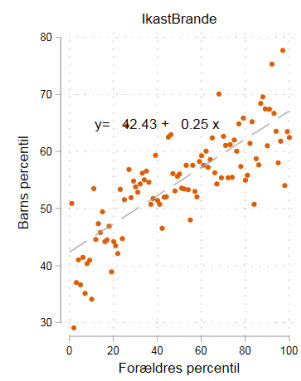
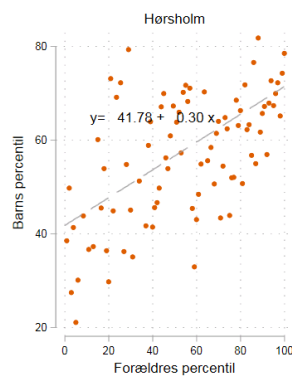
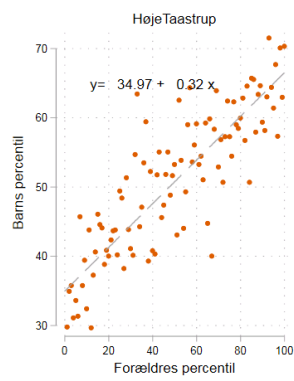
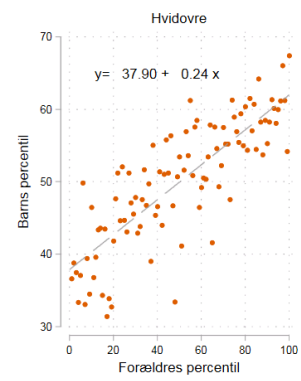
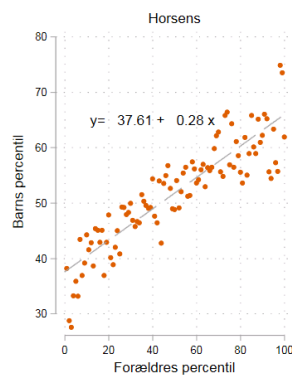
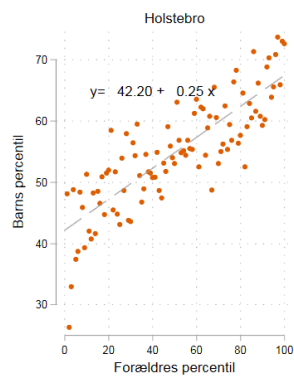
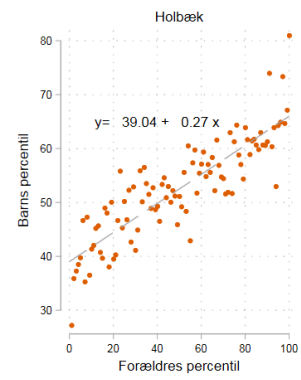
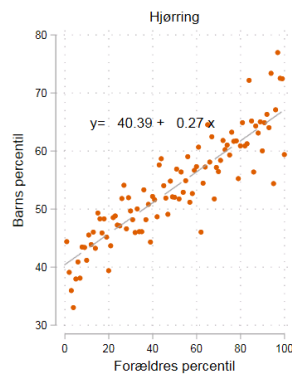
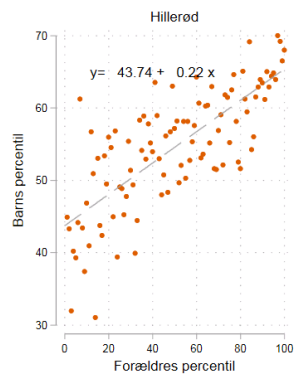
Mogstad, M., J. Romano, J., A. Shaikh og D. Wilhelm (2022) Inference for Ranks with Applications to Mobility across Neighborhoods and Academic Achievements across Countries. *The Review of Economic Studies* (Forthcoming).

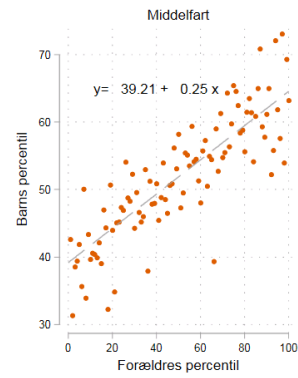
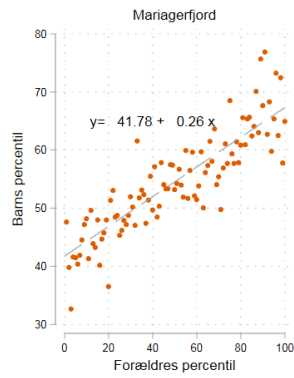
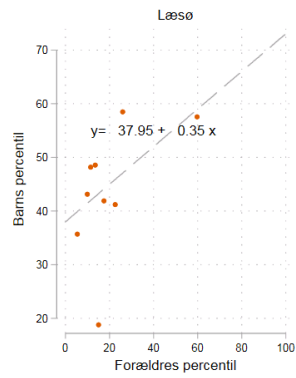
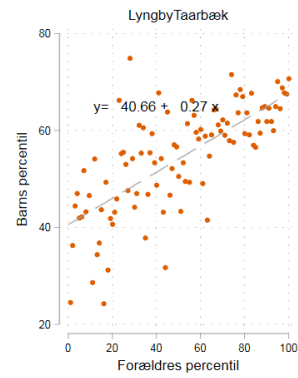
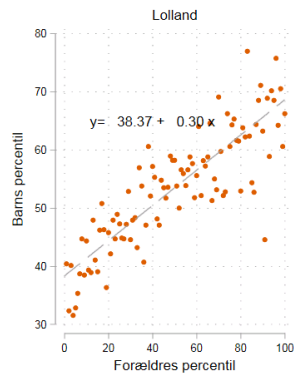
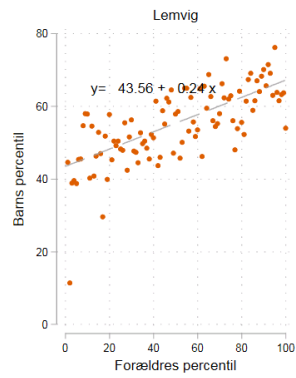
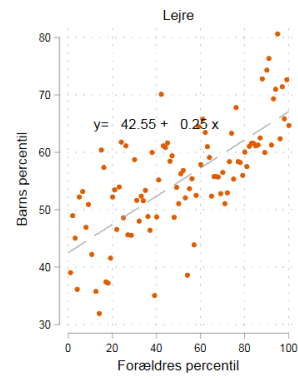
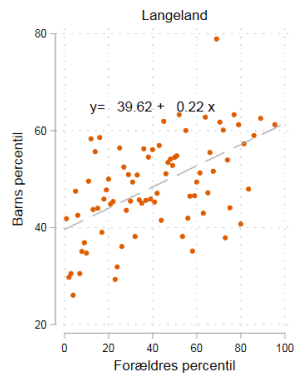
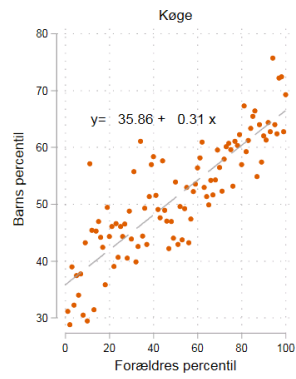
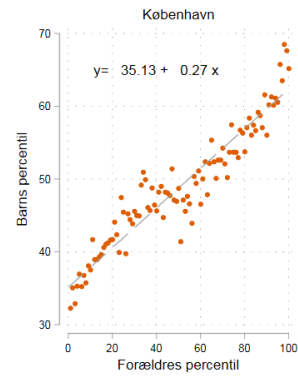
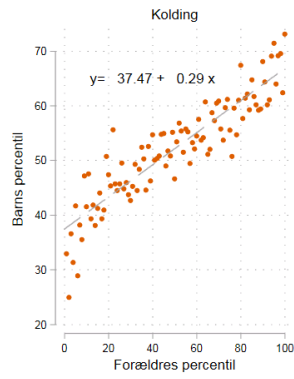
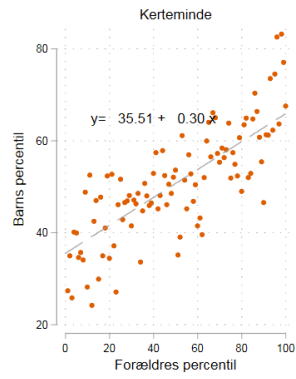
8. Bilag 1 – sammenhæng mellem forældres og børns indkomstpercentil på kommuneniveau

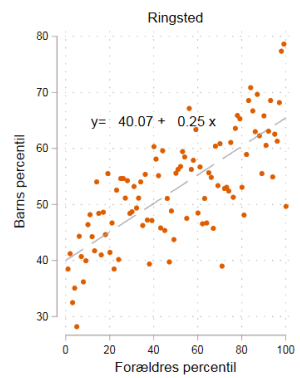
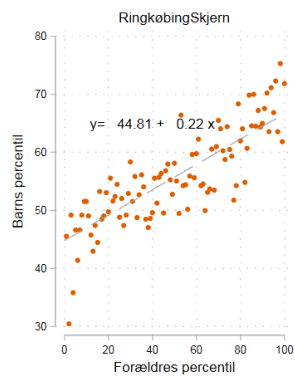
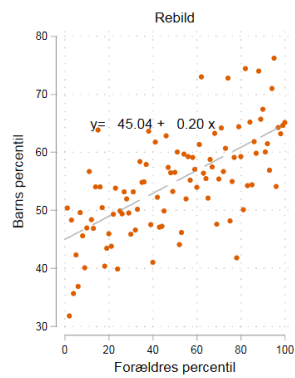
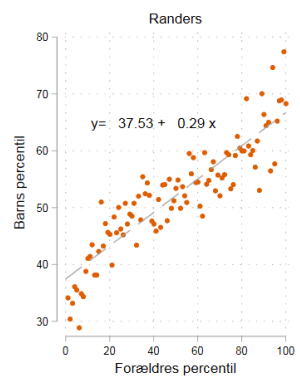
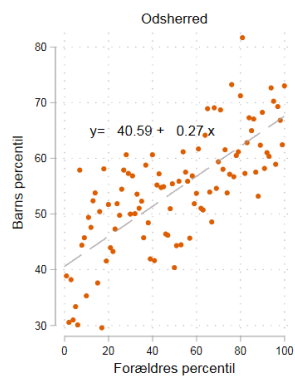
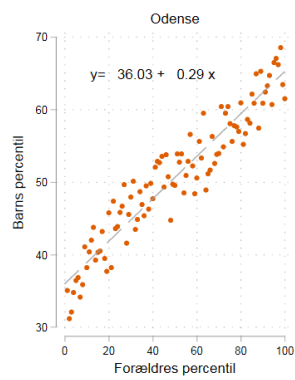
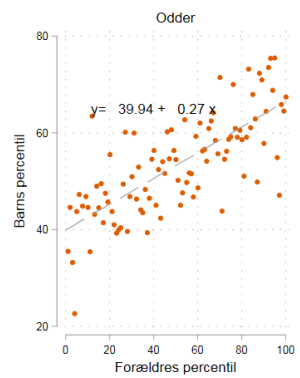
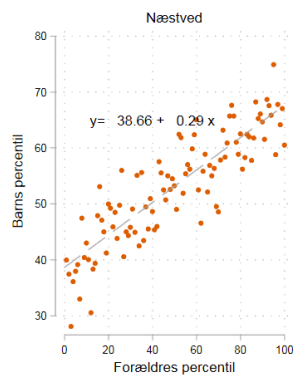
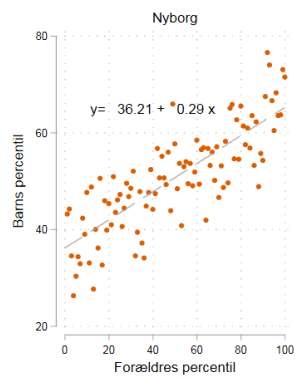
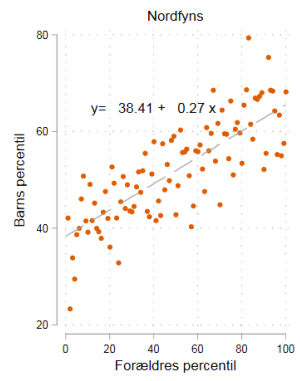
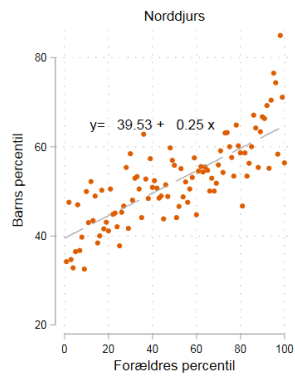
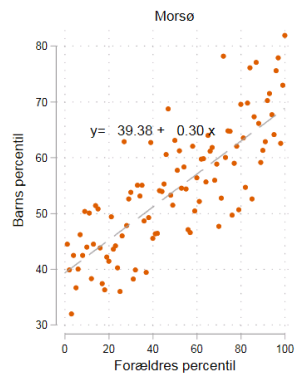

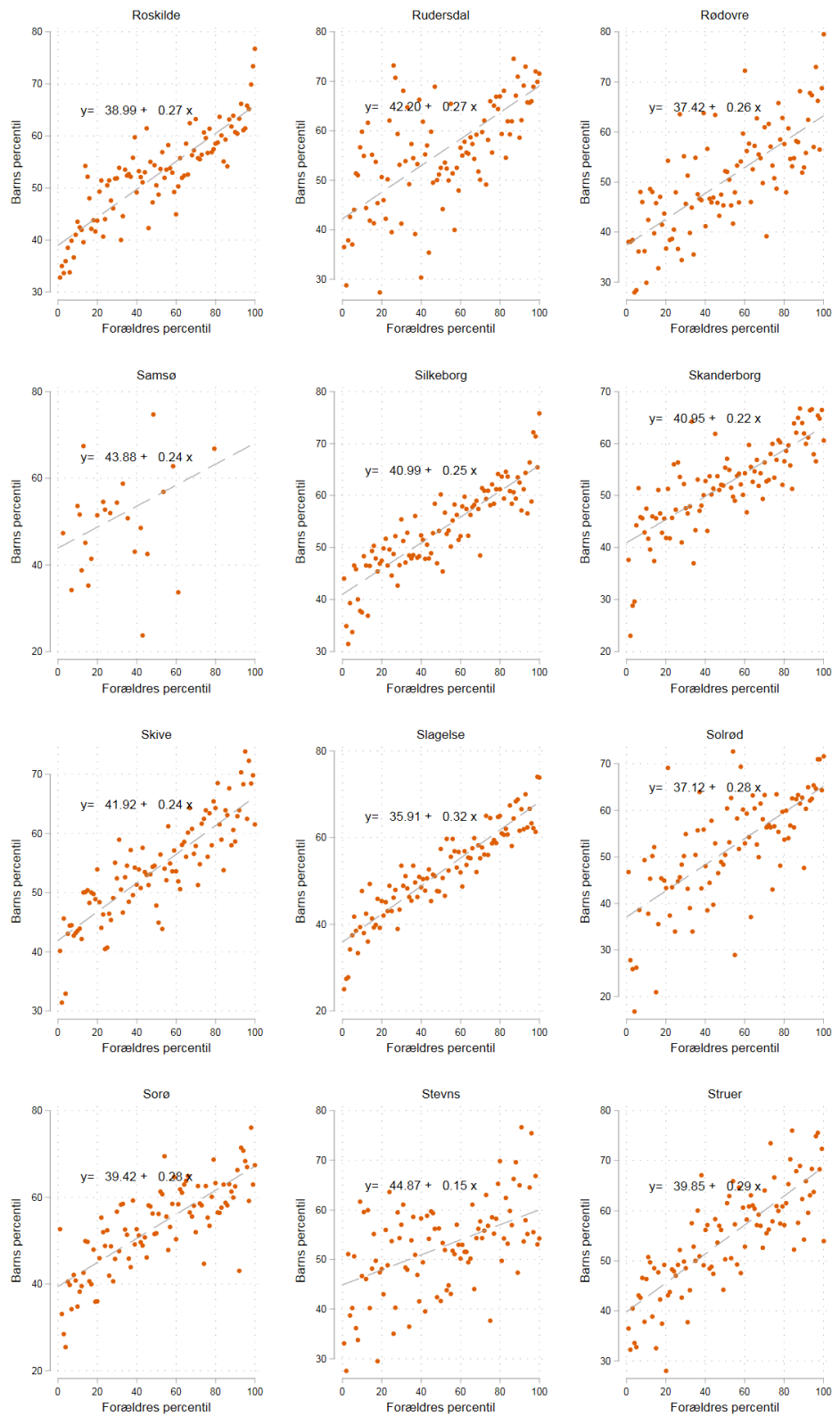

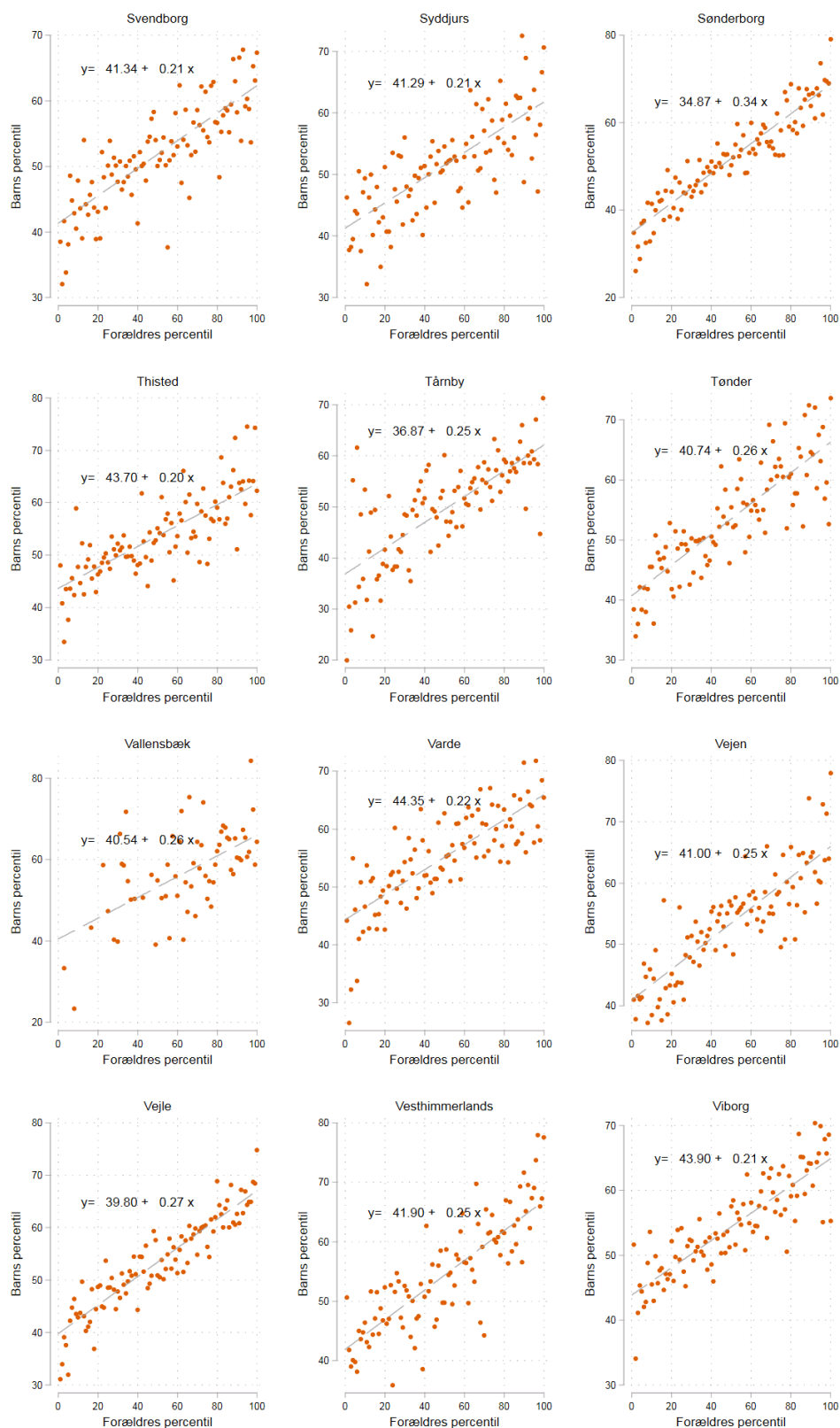

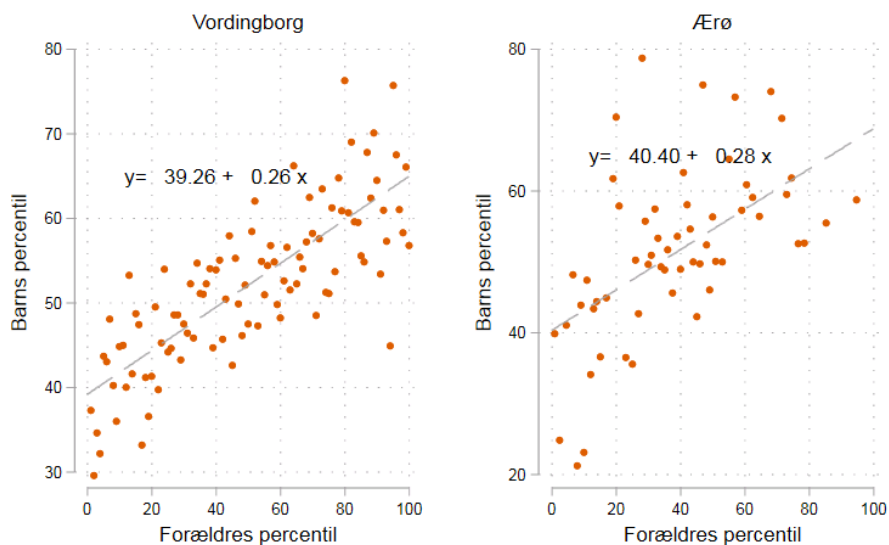

Anm.: Figurerne viser den gennemsnitlige indkomstpercentil (i den nationale indkomstfordeling) for børn født mellem 1976 og 1981, givet forældrenes indkomstpercentil i den nationale indkomstfordeling, på kommuneniveau. Børnenes indkomstpercentil er baseret på den gennemsnitlige indkomst, da de selv var 35-39 år. Forældrenes indkomstpercentil er baseret på den gennemsnitlige indkomst, da deres børn var 11 til 15 år. Indkomst omfatter løn og nettooverskud af selvstændig virksomhed, evt. udbetalte private pensioner, formueindkomst (ekskl. beregnet lejeværdi af egen bolig), og restindkomst inkl. børnebidrag. Overførselsindkomster indgår ikke. Tendenslinjerne er estimeret på baggrund af mikrodata. Hvert punkt i figuren indeholder minimum fem observationer. Hvor kommunerne i realiteten har færre end fem børn af forældre fra en given indkomstpercentil, er nærliggende indkomstpercentiler slået sammen. Ikke alle indkomstpercentiler er repræsenteret i alle kommuner.

9. Bilag 2

Bilagstabel 1 Oversigt over landsdele og kommuner

Landsdel	Kommuner
Byen København	København, Frederiksberg, Dragør, Tårnby
Københavns omegn	Albertslund, Ballerup, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Vallensbæk
Nordsjælland	Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Furesø, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm, Rudersdal
Østsjælland	Greve, Køge, Lejre, Roskilde, Solrød
Vest- og Sydsjælland	Faxe, Guldborgsund, Holbæk, Kalundborg, Lolland, Næstved, Odsherred, Ringsted, Slagelse, Sorø, Stevns, Vordingborg
Fyn	Assens, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde, Langeland, Middelfart, Nordfyns, Nyborg, Odense, Svendborg, Ærø
Syddjylland	Billund, Esbjerg, Fanø, Fredericia, Haderslev, Kolding, Sønderborg, Tønder, Varde, Vejen, Vejle, Aabenraa
Østjylland	Favrskov, Hedensted, Horsens, Norddjurs, Odder, Randers, Samsø, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs, Aarhus
Vestjylland	Herning, Holstebro, Ikast-Brande, Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Skive, Struer, Viborg
Nordjylland	Brønderslev, Frederikshavn, Hjørring, Jammerbugt, Læsø, Mariagerfjord, Morsø, Rebild, Thisted, Vesthimmerlands, Aalborg

Kilde: Danmarks Statistik

10. Bilag 3

Tabel 2 Regression af absolut mobilitet på kommuneniveau på uddannelsesniveau blandt børn af forældre på 25. percentilen

	Absolut mobilitet
Andel med erhvervsuddannelse	26,2 (4,0)
Andel med videregående uddannelse	38,2 (3,5)
Konstant	22,5 (2,4)
R ²	0,557
F-test for forskel i koefficienter	7,84
Prob>F	0,0062

Anm.: Tabellen viser resultatet af en regression af den absolutte mobilitet i landets 98 kommuner på andelen af børn af forældre i kommunen, der har hhv. videregående uddannelse og erhvervsuddannelse. Standardfejl i parentes. F-testen viser, at koefficienterne til "andel med erhvervsuddannelse" og "andel med videregående uddannelse" er signifikant forskellige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik